

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:128

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Orust Montessoriskola i
Orust kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Orust Montessoriskola ekonomisk förening
Kaprifolvägen 26
440 90 HENÅN

2006-12-19
1 (2)
Dnr 54-2006:1971

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Orust Montessoriskola i Orust

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Orust Montessoriskola i Orust kommun. Besök gjordes i skolan den 26 september 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskolan och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 19 mars 2007 skall Orust Montessoriskola ekonomisk förening redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Orust Montessoriskola ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla och att skolan även i

övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Skolverket bedömer att genomförandet av arbetet avseende arbetsmiljön och delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, förbättringsarbete samt skolledning och intern kommunikation i huvudsak är mycket gott.

Skolverket bedömer att skolans rutiner och organisation säkerställer att eleverna får den utbildning de har rätt till. Verksamheten vid Orust Montessoriskola har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. De materiella förutsättningarna liksom lärandemiljön är av god kvalitet. Skolan har ett stabilt elevunderlag och ekonomin är i balans.

Följande områden inom skolans namn verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan är inte öppen för alla barn och ungdomar, eftersom skolan har könskvotering i urvalskriterierna till förskolan vars barn har förtur till förskoleklassen (9 kap. 2 § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör förbättra kvalitetsredovisningen så att den tydligare innehåller en redovisning av verksamhetens förutsättningar och åtgärder för ökad måluppfyllelse.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Erik Bergeå
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Hans Larson och undervisningsråden Claes-Göran Aggebo och Tomas Erlandsson deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Orust kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Orust Montessoriskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Orust Montessoriskola den 26 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets tredje inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet läsåret 1993/94. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1998 (beslut 1998-12-11, dnr 1998:2180). I Skolverkets beslut konstaterade Skolverket att skolan uppfyllde kraven för fortsatt godkännande.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besö-

ket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också förskoleklassen och lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Orust Montessoriskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Orusts kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Orust kommun har inkommit med en skrivelse till Skolverket som dels redogör för hur kommunen använder sin rätt till insyn, dels en rapport från kommunens senaste besök vid skolan. Enligt kommunens plan genomför Barn- och utbildningsnämnden ett besök vid skolan vartannat år. Skolverket har tagit del av nämndens senaste rapport och dess intryck av verksamheten.

Beskrivning av skolan

Orust Montessoriskola	Antal barn/elever
Förskoleklass	10
Grundskola	34

Skolverket godkände Orust Montessoriskola i Orusts kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1–3 genom beslut (dnr 1992:1468) den 19 januari 1993 och årskurserna 4–6 genom beslut (dnr 1994:1005) den 7 november 1995. Skolans inriktning är allmän och enligt ansökan om godkännande är skolans profil montessoripedagogik.

Skolverket har även godkänt Orust Montessoriskola att bedriva verksamhet motsvarande fristående förskoleklass genom beslut (dnr 2001:1508) den 26 oktober 2001.

Huvudman för skolan är Orust Montessoriskola ekonomisk förening med organisationsnummer 716445–1614.

Verksamheten vid Orust Montessoriskola startade läsåret 1993/94 och omfattar årskurserna 1–6 samt förskoleklass. Skolan hade vid inspektionsbesöket 44 barn och elever. I huvudsak är dessa folkbokförda i Orusts kommun.

Skolan är belägen i Henåns tätort där skolan hyr åtta lägenheter samt två extra rum i ett flerfamiljshus med det kommunala bostadsbolaget Orust Bostadsstiftelse som hyresvärd. Skolan ligger i ett område med både flerfamiljshus och enskilda villor i nära anslutning till skog och natur. En kommunal förskola ligger invid skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Orust Montessoriskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer av resultaten att utbildning vid Orust Montessoriskola ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla och att skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Inspektörerna bedömer att genomförandet av arbetet avseende arbetsmiljön och delaktighet, innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, förbättringsarbete samt skolläring och intern kommunikation i huvudsak är mycket gott.

Inspektörernas bedömer att skolans rutiner och organisation säkerställer att eleverna får den utbildning de har rätt till. Verksamheten vid Orust Montessoriskola har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. De materiella förutsättningarna liksom lärandemiljön är av god kvalitet. Skolan har ett stabilt elevunderlag och ekonomin är i balans.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan är inte öppen för alla barn och ungdomar, eftersom skolan tillämpar könskvotering i urvalskriterierna till förskolan vars barn har förtur till förskoleklassen (9 kap. 2 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande område:

- Skolan bör förbättra kvalitetsredovisningen så att den innehåller en redovisning av verksamhetens förutsättningar och åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

I förskoleklassen har barnen tillgång till en verksamhet som innehåller både omsorg, lek och lärande. Inspektörerna bedömer att förskoleklassen stimulerar barnens möjligheter till utveckling och lärande samt att den ligger till grund för fortsatt skolgång.

Resultaten från 2005 års nationella ämnesprov för årskurs 5 visar att samtliga elever bedöms ha nått målen. Enligt rektorn och lärarna når även flertalet elever målen att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Då inspektörerna samtalar med eleverna framkommer att elevernas kännedom om målen är begränsad. Lärarna uppger att de försöker förmedla målens innebörd och vilka krav detta ställer på undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla detta arbete.

Enligt rektorn och lärarna arbetar skolan med målen att sträva mot i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).

Detta är också något som inspektörerna noterar. Enligt inspektörernas bedömning utvecklar eleverna de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanens mål att sträva mot.

Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Enligt eleverna är både tryggheten och trivseln god och inspektörerna upplever att det råder ett mycket gott klimat på skolan.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att utbildning vid Orust Montessoriskola ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla och att skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt lärare arbetar skolan enligt Maria Montessoris tankar och läroplanens avsnitt om elevers ansvar och inflytande.

Enligt lärarna deltar eleverna med stigande ålder allt mer i val av stoff och arbetsformer med utgångspunkt i målbeskrivningar från läroplan och kursplaner. Varje vecka inleds med att lärare och elev planerar veckan tillsammans. En vanlig skoldag präglas av att eleverna arbetar enskilt efter sin egen planering men också i grupp. Enligt eleverna i elevrådet får skolans elever regelbundet vara med och utvärdera undervisningen. De är dock inte säkra på hur resultaten från utvärderingen används. Vid skolan finns både klassråd och elevråd.

Enligt både rektorn, lärare och elever råder nolltolerans mot kränkningar och enligt eleverna är den psykosociala miljön god vid skolan. Skolan har en likabehandlingsplan sedan maj 2006 och den har tagits fram av rektorn och personalen vid skolan. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det sedan den 1 november 2006 finns allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling och att det sedan den 15 oktober 2006 finns ett krav på att en likabehandlingsplan skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad (SFS 2006:1083).

Mot bakgrund av skolans likabehandlingsplan, det faktiska arbetet samt av vad som framkommit i intervjuer med både personal och elever bedömer inspektörerna att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är gott.

Arbetsätt i undervisningen, individanpassning och stöd

Montessoripedagogiken bygger på inläring i barnets egen takt och mognad. Detta tar sig uttryck genom att montessoriskolan arbetar med varje barn utifrån sina förutsättningar. Pedagogiken bygger också på att pedagogens roll är att observera, vägleda och se till att de rätta förutsättningarna för det egna lärandet finns. Enligt lärarna och rektorn är undervisningen både flexibel och individanpassad. Inspektörerna noterar detta och att arbetssätten är varierade. Inspektörerna bedömer att barnen och eleverna utvecklar de kunskapskvaliteter som beskrivs i läroplanens mål att sträva mot.

Från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i bland annat förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn skall se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Enligt lärarna och rektorn får samtliga elever som är i behov särskilt stöd sitt stödbehov tillgodosett och de menar att skolan har goda rutiner att upptäcka behov samt att utreda vad som orsakar behovet.

Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation. Enligt rektorn och lärarna har samtliga elever i behov av särskilt stöd ett åtgärdsprogram upprättat. Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner avseende arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

Elevernas kunskapsutveckling bedöms utifrån de nationella målen. Skolan använder flera olika underlag för att få stöd i denna bedömning. Föräldrarna anser att de får tydliga besked från skolan om elevens lärande. Bland annat ges information i samband med utvecklingssamtal.

Enligt rektorn diskuterar personalen och rektorn kunskapsbegreppet och rektorn menar att hon har god insikt i kunskapens olika former. Enligt inspektörernas bedömning är undervisningen allsidig och saklig.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt personalen finns det en drivkraft att bedriva ett kvalitetsarbete och enligt rektorn pågår ett kontinuerligt och planerat kvalitetsarbete på skolan. Skolan upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt lärarna är inte redovisningen bara ett dokument utan också en viktig del i kvalitetsarbetet. Redovisningen uppfattas av lärarna och rektorn som ett verktyg för att förbättra verksamheten. Redovisningen innehåller inget om verksamhetens förutsättningar, men redogör framför allt för hur skolan arbetar inom olika innehållsområden. Vidare redovisas i viss mån verksamhetens måluppfyllelse. Detta sker framför-

allt med hjälp av BRUK¹, men det finns också en redovisning av resultaten från de nationella proven och en sammanställning av elevernas simkunnighet med mera. Inspektörerna bedömer att skolan i högre utsträckning behöver reflektera över varför resultaten är som de är. Vidare bedömer inspektörerna att skolan bör tydliggöra åtgärderna för ökad måluppfyllelse. Enligt inspektörernas bedömning har skolan i övrigt ett fungerande kvalitetsarbete.

Ledning

Huvudman för skolan är Orusts Montessoriskola ekonomiska förening. Rektorn för skolan är lärarutbildad och är mycket väl förtrogen med verksamheten och uppdraget. Rektorn är tillika lärare på skolan. Rektorn åtnjuter både elevernas och personalens förtroende.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att verksamhetens genomförande i huvudsak är mycket gott. Skolan bör dock förbättra kvalitetsredovisningen så att den innehåller en redovisning av verksamhetens förutsättningar och åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Huvudmannen för skolan har lämnat en årsredovisning avseende kalenderåret 2005. Av årsredovisningen framgår att verksamheten finansieras av bidrag från barnens och elevernas hemkommuner. Det redovisade ekonomiska läget visar på en stabil verksamhet med en ekonomi i balans. Den elevprognos skolan presenterat tyder på att skolans verksamhet är efterfrågad.

Enligt vad som framkommer vid intervjuer med rektorn och föräldrarna är utbildningen vid skolan öppen för alla och den är avgiftsfri. Vid intagning till skolan tillämpas ködatum. Syskon har förtur till plats. Enligt den ekonomiska föreningens stadgar har barn i förskolan förtur till plats i skolan. Av stadgarna framgår också att vid intagning till förskolan skall hänsyn tas till behovet av att åstadkomma lämplig köns- och åldersfördelning. Enligt inspektörernas bedömning kan konsekvenserna bli att skolan inte är öppen för alla i och med att könskvotering äger rum till förskolan, med vilken det finns ett verksamhetsmässigt samband med skolan, och att dessa senare har förtur till plats i skolan.

I huvudsak är samtliga lärare vid Orust Montessoriskola utbildade för den undervisningen de bedriver. Dessutom är samtliga eller på väg att utbilda sig till

¹ Myndigheten för skolutvecklings nationella indicatorsystem för kvalitet förskola och skola.

montessorilärare. Skolan har en plan för lärarnas kompetensutveckling. Intervjuade lärare är i huvudsak nöjda med den kompetensutveckling som erbjuds.

Undervisningslokalerna är ändamålsenligt utformade och tillgången till moderna läromedel är god.

Sammanfattning

Inspektörernas bedömer att skolans rutiner och organisation säkerställer att eleverna får den utbildning de har rätt till. Verksamheten vid Orust Montessoriskola har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. De materiella förutsättningarna liksom lärandemiljön är av god kvalitet. Skolan har ett stabilt elevunderlag och ekonomin är i balans. Inspektionen visar dock att skolan inte är öppen för alla barn och elever, eftersom skolan har könskvotering i urvalskriterierna till förskolan, vars barn sedan har förtur till förskoleklassen.

Datum	Ort
2006-12-19	Göteborg

Erik Bergeå
Agneta Wennberg